

H szekció – Megújuló készség- és kompetenciafejlesztés felsőoktatási LLL környezetben

Szekcióvezetői összefoglaló

A szekció előadásai a felsőoktatásban zajló kompetenciafejlesztés aktuális kihívásait és innovatív megoldásait vizsgálták, különös tekintettel a mesterséges intelligencia térnyerésére, a digitális transzformációra, a munkaerőpiaci elvárások változására, valamint az élethosszig tartó tanulás új értelmezéseire. Jól kirajzolódott, hogy a felsőoktatás előtt álló legfontosabb feladat már nem pusztán a tudás átadása, hanem az alkalmazkodóképesség, a reflexivitás, az etikai érzékenység és a komplex kompetenciák fejlesztése.

A szekció előadásai az alábbi témakörök mentén zajlottak:

I. A mesterséges intelligencia és az új kompetenciák

A szekció egyik meghatározó tematikus egységét a mesterséges intelligencia felsőoktatásra gyakorolt hatásának vizsgálata alkotta. **Markovics Milán: A mesterséges intelligencia és a kompetenciafejlesztés átalakulása a felsőoktatásban: etikai ítélőképesség, algoritmikus torzítás és a jövő hivatásrendjei** c. előadása arra hívta fel a figyelmet, hogy az MI alkalmazása nem csupán technológiai alkalmazkodást igényel, hanem új etikai, kritikai és döntéshozatali kompetenciák kialakítását is szükségessé teszi. Az algoritmikus torzítások, az automatizált rendszerekkel szembeni túlzott bizalom és a gépi ajánlások növekvő szerepe miatt a reflexív ítéletalkotás és a felelős technológiahasználat a jövő hivatásrendjeinek alapvető kompetenciájává válik.

Ehhez szorosan kapcsolódott **Fási Csaba Digitális kompetencia a mesterséges intelligencia korszakában: új tanulási mintázatok a felsőoktatásban** c. előadása, amely a digitális kompetencia újraértelmezését vizsgálta az MI-alapú tanulási környezetekben. Az OECD keretrendszerre támaszkodva rámutatott arra, hogy a digitális kompetencia ma már nem választható el a kritikai MI-műveltségtől és az etikai tudatosságtól. A tanulási alkalmazkodóképesség fejlesztése az élethosszig tartó tanulás egyik kulcstényezőjévé válik.

II. Reflexivitás, digitális állampolgárság és társadalmi felelősség

A digitális kompetencia társadalmi dimenzióit **Balatoni Mónika Algoritmusok árnyékában: Digitális állampolgárság és reflexív kompetenciák a felsőoktatási lifelong learning környezetben** c. kutatása emelte ki. Egyetemi hallgatók körében végzett vizsgálata azt mutatta, hogy a digitális környezetben való eligazodás sikerességét elsősorban nem a technikai tudás, hanem a kritikai médiatudatosság és az algoritmikus reflexivitás határozza meg. A kutatás egyik különösen figyelemreméltó eredménye a „reflexív passzivitás” jelenségének azonosítása: a hallgatók képesek felismerni a manipulációs technikákat, ugyanakkor társadalmi és politikai aktivitásuk alacsony szintű marad. Ez új kihívásokat fogalmaz meg a felsőoktatási kompetenciafejlesztés számára.

III. Kompetenciafejlesztés és tanulási innovációk

Belényesi Emese és Győrfyné Kukoda Andrea Vezetői önkép vs. valóság: Mit tanulhatunk egy komoly játékból? c. előadásukban a FLIGBY komoly játék alkalmazásán keresztül mutatták be a vezetői kompetenciák fejlesztésének lehetőségeit. Pilot kutatásuk eredményei szerint a szimulációs környezet nemcsak készségfejlesztést, hanem az önértékelés realiztikusabbá válását és transzformatív tanulási folyamatokat is elősegít. A vizsgálat rávilágított arra, hogy a vezetői önkép és a tényleges teljesítmény között jelentős eltérések lehetnek, amelyek tudatos fejlesztési beavatkozásokkal csökkenthetők.

Jankó Tamás Digitális Transzformáció a TF RRF projektje támogatásával: Csodák, Cselek, Csapatok c. előadása a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetemen megvalósult, RRF-forrásból támogatott digitális transzformációs fejlesztéseket mutatta be. A projekt az oktatásmódszertani innovációk és a motivációs eszközök szerepére helyezte a hangsúlyt, bemutatva a digitális fejlesztések intézményi szintű hatásait.

IV. Felsőoktatás és munkaerőpiac kapcsolata

Zimmermann Ildikó Kompetenciailleszkedés a műszaki felsőoktatás és a munkaerőpiac között c. kutatása a műszaki felsőoktatás és a munkaerőpiac kompetenciaelvárásainak összehangolását vizsgálta. Az empirikus eredmények szerint a hallgatók önértékelése és a munkáltatók elvárásai operatív szinten közel állnak egymáshoz, ugyanakkor a stratégiai gondolkodás, az innovációs készségek és a fejlesztési kompetenciák területén jelentős hiányosságok mutatkoznak. A kutatás hangsúlyozta a problémaalapú oktatás, valamint az egyetemek és a munkaerőpiaci szereplők közötti együttműködés erősítésének szükségességét.

A kompetenciafejlesztés szervezeti dimenzióihoz kapcsolódott **Magasvári Adrienn és Kajtár Edit Stabilitás, mint vonzerő – Munkáltatói márkaépítés a közigazgatásban** c. előadása is, amely a közigazgatás munkáltatói márkaépítésének kérdéseit tárgyalta. A kutatás rámutatott arra, hogy a közszolgálat versenyképességének növelésében a stabilitás, a kiszámíthatóság és a közjó szolgálata olyan értékek, amelyek tudatos kompetencia- és vezetésfejlesztési programok alapját képezhetik.

V. Élethosszig tartó tanulás és szervezeti tanulás

Kuremszki Andrea Szervezeti tanulás lehetőségei az egyetemi oktatói ökoszisztémában – Élethosszig tartó tanulás: életforma vagy tananyag? c. előadása a szervezeti tanulás és az élethosszig tartó tanulás kapcsolatát vizsgálta az egyetemi oktatói ökoszisztémában. Az elemzés hangsúlyozta, hogy az LLL nem csupán tananyagtartalomként, hanem az oktatói identitás szerves részeként értelmezhető. A tanuló szervezet, a tudásmegosztás és a reflexív szakmai kultúra kialakítása kulcsfontosságú feltétele a felsőoktatás és a szakképzés jövőbeli sikerességének.

Összegző megállapítások

A szekció előadásai közös üzenetként fogalmazták meg, hogy a felsőoktatás kompetenciafejlesztési feladatai jelentősen átalakulnak a digitális és társadalmi változások hatására. A hagyományos szakmai tudás mellett egyre nagyobb jelentőséget kapnak:

- a kritikai gondolkodás és reflexivitás,
- az etikai érzékenység,
- a digitális és MI-műveltség,
- az alkalmazkodóképesség és önszabályozott tanulás,
- a stratégiai és vezetői kompetenciák,
- valamint az aktív állampolgári és szervezeti részvétel képességei.

A szekció hozzájárult annak megértéséhez, hogy az élethosszig tartó tanulás a jövő felsőoktatásában nem csupán oktatási paradigma, hanem olyan kulturális és intézményi szemlélet, amely meghatározza a tanulók, oktatók és szervezetek fejlődési lehetőségeit egy gyorsan változó világban.

Budapest, 2026. 06. 08.

Belényesi Emese
Sándorné Kriszt Éva